

XIII Всеукраїнська
науково-практична
конференція
студентів, аспірантів
та молодих вчених

МОЛОДЬ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

21 листопада 2024 р.
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Кафедра психології**

МОЛОДЬ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Суми 2024

УДК 16.273+316.72
ББК 88.58 К 88

Рекомендовано Вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол № 5 від 16.12.2024 р.)

Редакційна колегія:

Кузікова Світлана Борисівна - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Вертель Антон Вікторович - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Дворніченко Лариса Леонідівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Єрмакова Наталія Олександрівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Пасько Катерина Миколаївна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Пухно Світлана Валеріївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Усик Дмитро Борисович - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Щербак Тетяна Іванівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

К88 Молодь у сучасній психології. Збірник матеріалів конференції / за ред.: Кузікової С.Б., Вертеля А.В. - Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. - 180 с.

У збірнику матеріалів конференції висвітлюються актуальні теоретичні питання сучасної психології, результати емпіричних досліджень особистості і груп, презентуються психологічні особливості розвитку особистості в різні вікові періоди та специфіка психологічної допомоги особистості в ускладнених умовах воєнного стану. До збірника вміщено наукові статті учасників XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молодь у сучасній психології» (21 листопада 2024 р.).

Видано в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2024

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024

ЗМІСТ

Авдєєнко А.О.	<i>Взаємозв'язок між рівнем нервово-психологічної стійкості та вірогідністю виникнення птср у військовослужбовців ЗСУ</i>	10
Андрійченко-Барановська А.Є.	<i>Психологічні рекомендації щодо зниження агресивності осіб підліткового віку</i>	12
Ассорі В.Г.	<i>Вивчення психологічних особливостей резилієнтності студентів-психологів</i>	13
Бердник М.Р.	<i>Психологічні особливості користувачів соціальних мереж</i>	14
Берест А.О.	<i>Психологічна допомога особистості в період воєнного стану</i>	15
Белоусова І.Л.	<i>Особливості прояву впливу складових віртуального середовища на мотивацію та когнітивний розвиток дітей молодшого шкільного віку</i>	17
Богданова К.В.	<i>Особливості емпатійності у дітей старшого дошкільного віку</i>	18
Бондаренко О.І.	<i>Вплив йоги на психофізіологічний стан людини</i>	19
Бондаренко Є.П.	<i>Особливості девіантної поведінки підлітків</i>	21
Борисенко А.Ю.	<i>Психологічні особливості тривоги і депресії військовослужбовців в період воєнного стану</i>	22
Бошкова С.В.	<i>Вивчення особливостей мислення моно- і білінгвальних дітей старшого дошкільного віку</i>	24
Брага Л.В.	<i>Психологічна підтримка молоді в умовах воєнного стану: подолання наслідків соціальної ізоляції</i>	26
Будняк О.М.	<i>Особливості емоційного вигорання вчителів в сучасних умовах</i>	28
Бюргерсдайк І.М.	<i>Основні чинники суб'єктивного благополуччя студентів в умовах дистанційного навчання</i>	29
Ван Жубінь	<i>Психологічні особливості агресивної поведінки осіб підліткового віку</i>	30
Ван Сінця	<i>Способи профілактики та психокорекції булінгу в підлітковому віці</i>	31
Васильченко А.Ю.	<i>Особливості формування соціального інтелекту у дитячих аніматорів</i>	32
Васюк А.І.	<i>Психологічні особливості адаптації першокласників до навчання у школі</i>	83
Вершигора С.І.	<i>Питання конкурентоспроможності й конфліктної поведінки у сучасній психології</i>	35
Годяєв Я.В., Нікітенко К.С.	<i>Психологічна компетентність тренерів</i>	36
Гончаренко Л.І.	<i>Психологічні особливості емоційних станів жінок – переселенок: теоретичний аналіз проблеми</i>	38

- Анкетування батьків і вчителів для отримання комплексного погляду на адаптаційний процес.
- Психологічні рекомендації щодо полегшення адаптації першокласників:
- Рекомендації для батьків:
- Підтримувати позитивне ставлення до школи, проявляти терпіння до змін у поведінці дитини.
- Забезпечити дитині необхідний відпочинок, створити умови для самостійної роботи, але й надавати підтримку при потребі.
- Навчити дитину методів емоційної саморегуляції (дихальні вправи, бесіди про емоції).

Рекомендації для вчителів:

Створювати доброзичливу атмосферу в класі, залучати ігрові методики для залучення уваги.

Використовувати індивідуальний підхід: враховувати особливості кожного учня.

Сприяти розвитку в дитини навичок соціальної взаємодії та саморегуляції, стимулювати колективні форми роботи.

Методи психологічної підтримки допомагають першокласникам адаптуватися до шкільного середовища та знижують рівень стресу. Арт-терапія сприяє емоційному самовираженню, дозволяючи дітям виражати свої почуття через творчість, що знижує тривожність. Ігрова терапія розвиває соціальні навички та формує впевненість у спілкуванні з однолітками, допомагаючи дітям легше адаптуватися в колективі. Навчання релаксаційним технікам та вправам на концентрацію покращує здатність до самоконтролю, знижує напругу і сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Висновки:

1. Узагальнення результатів дослідження: Процес адаптації першокласників є багатограним, він залежить від індивідуальних, сімейних та шкільних чинників.
2. Ключові чинники успішної адаптації: Емоційна стійкість, підтримка від дорослих, позитивний соціальний досвід у класі.
3. Рекомендації для подальших досліджень: Подальше вивчення впливу інноваційних методик (арт-терапія, колективні ігри) та адаптаційних програм для першокласників.

Вершигора Соломія Ігорівна

аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль),

науковий керівник: д. психол. н., професор М. О. Орап

ПИТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ Й КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Зміни суспільства ставлять перед психологами нові теоретичні та методологічні питання, які вимагають інтеграції знань, що накопичилися в різних підходах, а також розгляду актуальних суспільних та індивідуальних викликів. Одним із таких нагальних питань є питання конкурентоспроможності. Сучасні зміни на ринку праці та економічні виклики потребують від фахівців не лише високого рівня професійних знань, але й психологічної адаптації до конкурентного середовища. Конкурентоспроможність особистості та її здатність до конструктивного розв'язання конфліктів є ключовими факторами успішної професійної діяльності.

Конкурентоспроможність у сучасній психології розглядається, як поєднання особистих якостей, компетенцій та адаптивності до змін. Вона передбачає здатність фахівця до саморозвитку, ефективної комунікації, стійкості до стресу та гнучкості. (М. Невмержицька).

Психологи визначають конкурентоспроможність як властивість, що формується під впливом низки факторів, одним з яких є мотивація, як прагнення до самовдосконалення, що сприяє конкурентоспроможності. Як зазначають С. Максименко, Т. Титаренко, професійна мотивація, зокрема потреба у досягненні успіху, істотно впливає на продуктивність і здатність долати труднощі. У швидкозмінних умовах гнучкість у прийнятті рішень й адаптація до нових

завдань, також являться важливим елементом конкурентоспроможності (Л. Лук'янова, О. Кузьменко).

Конкурентоспроможність пов'язана з такими якостями, як стресостійкість, гнучкість і комунікабельність. Ці якості необхідні не лише для успішної роботи, але й для ефективного розв'язання конфліктних ситуацій. (В. Пономарьов) Науковець вважає, що конкурентоспроможний фахівець зазвичай краще адаптується до змін і конструктивно реагує на виклики, зокрема, на професійні суперечки та конфлікти, оскільки він володіє розвиненими навичками саморегуляції та стійкістю до стресу.

Особи з високим рівнем конкурентоспроможності часто демонструють гнучкість та адаптивність у стресових ситуаціях, що дозволяє їм запобігати конфліктам або, у разі їх виникнення, ефективно контролювати свою поведінку. У дослідженнях О. Киричука досліджено, що розвинені комунікативні та емоційно-вольові якості сприяють ефективності професійної взаємодії. У даному контексті науковець й розглядає конфліктну поведінку в рамках теорії соціальної адаптації, вказуючи на те, що вона часто є результатом невідповідності між вимогами соціального середовища та особистісними характеристиками індивіда. Він акцентує увагу на адаптивності, гнучкості та здатності до саморегуляції, підкреслюючи, що конфліктна поведінка може виникати через недостатню соціальну компетентність або проблеми з емоційною саморегуляцією.

Конфліктну поведінку визначають і як поведінку що виникає в результаті зіткнення професійних інтересів і цінностей, це реакція на ситуації, що потребують адаптивної реакції. Розвиток комунікативних і стресостійких навичок дозволяє мінімізувати негативні прояви конфліктної поведінки, зокрема, у професійному середовищі. (О. Титаренко).

Н. Чепелева розглядає конфліктну поведінку в іншому ракурсі, зазначаючи, що конфліктна поведінка може бути і наслідком внутрішніх протиріч, які індивід не може адекватно висловити, через що вони виливаються в агресивні або напружені реакції. Н. Чепелева акцентує на важливості соціальної компетентності та здатності до саморегуляції для мінімізації конфліктної поведінки.

Важливо також враховувати, що фахівці з низькою адаптивністю та високою реактивністю, як дослідила А. Капська, мають тенденцію до конфліктної поведінки, що може ускладнювати їхню конкурентоспроможність у професійному середовищі, де важливо вміти знаходити компроміси й конструктивно розв'язувати суперечки.

Конкурентоспроможність вимагає розвинених комунікативних навичок, емоційної стійкості й гнучкості, що є важливими для конструктивного вирішення конфліктів. Якщо фахівець недостатньо адаптивний або стійкий до стресу, це може сприяти деструктивній конфліктній поведінці, тоді як висока конкурентоспроможність передбачає ефективну регуляцію конфліктів і збереження позитивної професійної репутації.

Саме тому у нашій роботі ми розглядаємо взаємозв'язок між конкурентоспроможністю та конфліктною поведінкою, оскільки ці два феномени пов'язані через здатність особистості до ефективної комунікації, емоційного контролю та соціальної адаптивності.

Годяєв Ярослав Вікторович

студент Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка (м. Суми),

науковий керівник: доцент кафедри ТМС. І. М. Скрипка

Нікітенко Катерина Сергіївна

студентка Сумського державного університету (м. Суми),

науковий керівник: доцент кафедри ТМС. І. М. Скрипка

ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТРЕНЕРІВ

У спорті дуже актуальною стає проблема підвищення психологічної компетентності тренерів, тим паче у більшості команд з різних видів спорту немає спортивних психологів, та його функції змушені виконувати тренери.

Під компетентністю розуміється таке: 1) знання та досвід у тій галузі, в якій конкретна особа є професіоналом у провідному для нього виді діяльності; 2) коло повноважень та питань,